

تحقیق هفته

شماره: 447

(از 19 الی 26 سنبله 1403 هـ ش)

پروژه تاپی (TAPI) و نقش آن در توسعه اقتصاد افغانستان

این نشریه هفته‌وار، تحلیل رویدادهای مهم سیاسی، اقتصادی، امنیتی و اجتماعی افغانستان و منطقه است که به زبان‌های پشتو، دری، انگلیسی و عربی توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقی تهیه و نشر می‌گردد.

آنچه درین شماره می خوانید:

- پروژه تاپی (TAPI) و نقش آن در توسعه اقتصاد افغانستان 3
- نقش پروژه در توسعه اقتصاد افغانستان 4
- چالش ها فرا روی تطبیق پروژه 6
- نتیجه گیری 7
- پیشنهادات 8
- منابع 9

پروژه تاپی (TAPI) و نقش آن در توسعه اقتصاد افغانستان

مقدمه

کار پروژه تاپی بعد از سال ها انتظار در هفته گذشته با حضور ملا محمد حسن آخند رئیس الوزراء امارت اسلامی افغانستان و قربان قلی بردی محدودف رهبر ملی ترکمنستان به گونه رسمی افتتاح گردید.

پروژه تاپی پروژه انتقال گاز ترکمنستان از راه افغانستان به کشورهای پاکستان و هند میباشد که طی آن قرار است سالانه میلیارد ها متر مکعب گاز انتقال داده شود. این خط لوله قرار است که گاز را از منطقه دولت آباد ترکمنستان پس از عبور از مناطق هرات، فراه، نیمروز، هلمند و قندهار افغانستان و کوئته پاکستان به فزلیکا هند انتقال دهد. آمار نشان میدهد که پس از تکمیل شدن این خط لوله قرار است سالانه 33 میلیارد متر مکعب گاز را از ترکمنستان به کشورهای افغانستان، پاکستان و هند انتقال دهد. طول این خط لوله 1814 کیلومتر بوده که 816 کیلو متر آن داخل خاک افغانستان میباشد. برآورد میگردد که افغانستان سالانه بیش از 400 میلیون دالر حق ترانزیت، در 30 سال آینده پس از افتتاح بین 500 میلیون تا 1.5 میلیارد متر مکعب سهم گاز بدست آورده و بصورت مستقیم و غیر مستقیم هزاران شغل ایجاد گردد. همچنان در کنار این پروژه، پروژه های جدید دیگری چون انتقال برق از ترکمنستان به پاکستان، خط ریل، پروژه انتقال فایبر نوری نیز به مرور زمان عملی گردد(1).

مفکوره طرح و تطبیق این پروژه به حدود 30 سال پیش بر میگردد زمانیکه بعد از پیروزی جهاد مردم افغانستان کشورهای آسیایی میانه به شمول ترکمنستان از اشغال شوری خارج شدند و تصمیم به بهبود اوضاع اقتصادی خود بصورت یک کشور مستقل گرفتند. با حمایت بانک انکشاف آسیایی کارهای مقدماتی آن از سال 2003 آغاز شد. تطبیق این پروژه نظر به مشکلات امنیتی، سیاسی، اقتصادی و لجیستیکی چندین بار به تعویق افتاد و طرح آن بر روی کاغذ باقی ماند. اما با پیوستن هند به این پروژه در سال 2008 تطبیق آن بیش از پیش متصور گردید(11).

به اساس گزارشات بانک توسعه آسیایی منحصت همکار تخنیکی پروژه، این پروژه در چهار فاز اجرا خواهد شد که فاز اول آن در دسامبر 2010 با امضای توافقنامه چارچوب خط لوله گاز و توافقنامه بین دولتی، فاز دوم با امضای توافقنامه اولیه مربوط به خرید و فروش گاز (GSPA) در سال 2012، و فاز سوم در سال 2015 با تاسیس شرکت کنسرسیوم با هدف خاص (SPCC) به پایان رسید(2). مرحله آخر، فاز ساخت خط لوله است که قرار بود در سال 2016 آغاز گردد اما نظر به مشکلات سیاسی و امنیت به تعویق افتاد. اکنون و پس از چندین سال تاخیر بالاخره با جد و جهد های طرف های ذیدخل این پروژه به تاریخ 11 سپتمبر 2024 در هرات آغاز گردید (3). کار ساخت خط لوله در خاک افغانستان در چهار فاز تکمیل خواهد شد؛ فازهای اول تا چهارم به ترتیب از مرز ترکمنستان تا هرات، از هرات تا هلمند، از هلمند تا قندهار و بالاخره از قندهار تا مرز پاکستان(10). در شرایطی که اقتصاد افغانستان به مشکلات عدیده چون؛ کاهش کمک های بین

المللی، نبود سرمایه‌گذاریهایی خارجی، بیکاری، فقر، زیر ساخت های ضعیف تجارتي، ترانزیتی و صنعتی، دست و پنجه نرم میکند. آغاز پروژه تاپی خبر بسیار خوبی برای حکومت و مردم افغانستان بوده و به مصابۀ خون جدیدی در شریان های اقتصادی افغانستان میباشد.

نقش پروژه در توسعه اقتصاد افغانستان

پروژه تاپی نقش بسیار مهمی در توسعه اقتصاد افغانستان دارد. و با بررسی اوضاع فعلی اقتصاد افغانستان میتوان به این نتیجه رسید که این پروژه می تواند تأثیرات زیر را بر اقتصاد افغانستان داشته باشد:

1. افزایش عایدات حکومت

افغانستان از این پروژه به طور مستقیم درآمدهایی از حق ترانزیت گاز خواهد داشت. برآوردها نشان می دهد که افغانستان سالانه بیش از 400 میلیون دالر (به نرخ دالر امروز 28 میلیارد افغانی) از حق ترانزیت دریافت خواهد کرد که می تواند به تقویت منابع مالی دولت و توسعه پروژه های زیربنایی کمک کند. این مبلغ مساوی به 10 فیصد بودجه افغانستان برای سال مالی 2023-2024 (295 میلیارد افغانی) میباشد(4). این عاید از آنجا که بصورت دالری بدست می آید نیز حایز اهمیت بوده زیرا که باعث بلند رفتن ارزش افغانی و ثبات آن در طویل المدت می شود.

2. سهم گاز و فرصت های اقتصادی

افغانستان قرار است در طول 30 سال آینده بین 500 میلیون تا 1.5 میلیارد متر مکعب گاز به دست آورد. این مقدار گاز می تواند به تأمین نیازهای داخلی انرژی کمک کند و به کاهش وابستگی به واردات انرژی از کشورهای دیگر منجر شده و از خروج اسعار بمنظور واردات گاز جلوگیری کند. از آنجا که گاز یک منبع مهم تولید برق، گرم سازی خانه ها و ماده ضروری برای پخت و پز میباشد، خود کفایی و دسترسی به گاز ارزان باعث رشد صنایع مختلف و بلند رفتن سطح رفاه زندگی مردم میشود. قابل یادآوریست که افغانستان فقط در ربع دوم 2024 به ارزش 97 میلیون دالر گاز مایع از کشورهای مختلف وارد کرده است (5).

3. ایجاد شغل و کاهش بیکاری

اجرای پروژه تاپی و سایر پروژه های جانبی به طور مستقیم و غیرمستقیم هزاران شغل جدید ایجاد خواهد کرد. این شغل ها شامل کارهای مربوط به ساخت و نگهداری خط لوله، پروژه های جانبی مانند تأسیسات و مراکز نگهداری و نیز مشاغل مرتبط با تأمین کالاها و خدمات مورد نیاز پروژه خواهد بود که به گفته سخنگوی امارت اسلامی افغانستان در مراحل مختلف متغیر بوده و تا 12 هزار نفر هم خواهد رسید(10).

4. جذب سرمایه گذاری های خارجی

موفقیت در اجرای پروژه‌های بزرگ زیرساختی مانند تاپی می‌تواند به جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی دیگر نیز کمک کند. شرکت‌های بین‌المللی ممکن است تمایل بیشتری به سرمایه‌گذاری در افغانستان داشته باشند، زیرا نشان‌دهنده بهبود محیط کسب و کار و ثبات اقتصادی است. با تطبیق این پروژه توقع می‌رود که پروژه‌های جدید دیگری چون انتقال برق از ترکمنستان به پاکستان، خط ریل، پروژه انتقال فایبر نوری نیز به مرور زمان عملی خواهد شد. برعلاوه تمویل کنندگان و سرمایه‌گذاران تشویق میشوند تا پروژه‌های نیمه تمام خود که با دولت قبلی در تطبیق آن همکاری داشتند مانند پروژه کاسا 1000، پروژه TOTAP، پروژه احداث تونل جدید سالنگ و سایر پروژه‌های ملی، را تکمیل و پروژه‌های جدید را طرح و تطبیق نمایند.

5. توسعه زیرساخت‌ها

با توجه بر اینکه این پروژه شامل خط لوله‌ای به طول بیشتر از 800 کیلومتر در خاک افغانستان است، نیاز به زیرساخت‌های تجاری و صنعتی برای حمایت از عملیات پروژه وجود دارد. این بازسازی زیرساخت‌ها می‌تواند به‌طور کلی به ارتقای ظرفیت‌های اقتصادی کشور و تسهیل تجارت داخلی و بین‌المللی کمک کند. پیش‌بینی‌های سال 2008 از طرف بانک انکشاف آسیایی که منحصراً همکار تخنیک‌ی پروژه، حاکی از آنست که هزینه تطبیق این پروژه بیشتر از 7.6 میلیارد افغانی بوده و از آنجا که قسمت بیشتر آن از خاک افغانستان عبور میکند توقع می‌رود که مبالغ قابل توجه‌ای روی ظرفیت‌سازی و گسترش زیرساخت‌ها بمنظور موفقیت این پروژه به مصرف برسد (6).

6. تقویت همگرایی منطقی

پروژه تاپی به عنوان یک پروژه منطقی بزرگ، روابط اقتصادی و سیاسی افغانستان با کشورهای همسایه، از جمله ترکمنستان، پاکستان و هند را تقویت می‌کند. این روابط می‌تواند بهبود همکاری اقتصادی و ایجاد فرصت‌های جدید برای تجارت و سرمایه‌گذاری را تسهیل کند. سیاستمداران افغانستان چه در حکومت قبلی و چه در امارت اسلامی همواره از سیاست خارجی اقتصاد محور به مبنای همگرایی منطقی و با تاکید بر نقش افغانستان منحصراً چهار راه ترانزیتی و تجارتی منطقی صحبت کرده‌اند. تطبیق این پروژه نمونه‌ای از به واقعیت پیوستن این استراتژی بوده که روزی دور از دسترس جلوه می‌کرد.

7. ارتقاء ثبات اقتصادی

با توجه به مشکلات اقتصادی موجود در افغانستان، اجرای موفقیت‌آمیز پروژه تاپی می‌تواند به تقویت ثبات اقتصادی کمک کند. این پروژه می‌تواند به‌عنوان یک محرک کلیدی برای رشد اقتصادی و توسعه پایدار کشور عمل کند و امارت اسلامی افغانستان میتواند از آن منحصراً یکی از مهمترین دست‌آورهای خود یاد کرده و آنرا سرآغاز یک دوره جدید برای رشد و انکشاف اقتصادی افغانستان بپندارد.

چالش‌ها فرا روی تطبیق پروژه

1. چالش‌های امنیتی

در گذشته، مسیر طولانی این خط لوله که از چندین ولایت میگذشت و ترس حملات مخالفین و ناآرامی‌های محلی را از مهمترین عواملی یاد میکردند که عملیات پروژه را به تأخیر انداخته بود زیرا آنرا تهدید جدی برای کارکنان و زیرساخت‌های پروژه می‌پنداشتند. با روی کار آمدن امارت اسلامی افغانستان امنیت سرتاسری در کشور تأمین شده و از تأمین امنیت تمام پروژه‌های ملی بخصوص این پروژه مهم از سوی امارت اسلامی اطمینان داده شده و حتی در صورت ضرورت تعهد به ایجاد بخش ویژه ای برای تأمین امنیت این پروژه نیز سپرده شده است (7). با آنهم بررسی تاریخچه این پروژه از زمان آغاز تا امروز حاکی از آنست که همواره جا برای مختل کردن این پروژه ملی از سوی دستان داخلی و خارجی وجود دارد (8). کشورها و گروه‌هایی که به هر نحوی موفقیت پروژه جایگاه سیاسی و اقتصادی شان را ضربه میزند.

3. چالش‌های سیاسی

تغییرات در دولت و سیاست‌های داخلی می‌تواند به ایجاد عدم اطمینان در مورد آینده پروژه منجر شود. تغییرات در سیاست‌های مربوط به انرژی و سرمایه‌گذاری می‌تواند بر روند اجرای پروژه تأثیر بگذارد. با وجودیکه هر یک از چهار کشور به این پروژه بسیار ضرورت دارند ولی تغییرات سیاسی یاد شده در هر یک از کشورها میتواند کار پروژه را بصورت موقتی و حتی دائمی متوقف کند. ابهامات در مورد به رسمیت شناختن امارت اسلامی، مشکلات سیاسی و امنیتی پاکستان و سیاست‌های متفاوت و ناپایدار مربوط به انرژی هند، همه و همه چالش‌های جدی فراروی پروژه تاپی هستند. این در حالیست که ترکمنستان شدیداً نیاز به متنوع سازی منابع عایداتی و بدست آوردن عایدات دالری و بیرون شدن از زیر سلطه روسیه و چین است که به نرخ پایینتر از بازار، گاز این کشور را به ارزش خودشان خریداری کرده و در مقابل ترکمنستان ارزش بدست آمده از درک فروش گاز را جهت باز پرداخت قروض خود به این کشورها بخصوص چین و همچنان خریداری کالا از این کشورها استفاده میکنند. از سوی هم افغانستان به منابع عایداتی ضرورت دارد و میخواهد به دنیا ثابت کند که میتواند منحنی چهار راه تجارتي و ترانزیتی میان مرکز و جنوب آسیا عمل کند. پاکستان و هند هم با افزایش نفوس و رشد اقتصادی و افزایش بهای گاز در بازارهای جهانی، نیاز به منابع سرشار و ارزان گاز ترکمنستان و آسیای میانه دارند (9).

4. چالش‌های اقتصادی و لجستیکی

تأمین مالی کافی برای پروژه و جلب سرمایه‌گذاری‌های لازم به ویژه در شرایط اقتصادی چالش برانگیز افغانستان یکی از مشکلات کلیدی است. تأخیر در تأمین مالی و مشکلات اقتصادی می‌تواند روند پروژه را

کند و در گذشته یکی از عوامل اصلی تاخیر در تطبیق این پروژه بوده است. این مشکل افغانستان نه بلکه از تمام کشورهای ذیدخل این پروژه میباشد. طوریکه با وجود برآورد هزینه 7.6 میلیارد دالر، تحقق پروژه تاپی نیاز به سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی دارد که برای شرکت دولتی ترکمن‌گاز که تطبیق‌کننده پروژه است (که 85% سهم در کنسرسیوم ساخت خط لوله تاپی دارد)، تأمین آن دشوار بوده است. تاکنون تنها موفق به جذب 700 میلیون دالر از بانک توسعه اسلامی شده است، در حالی که سه کشور دیگر شرکت‌کننده متعهد شده‌اند که تنها 5% (معادل سهم آن‌ها در کنسرسیوم)، یا 500 میلیون دالر، به پروژه اختصاص دهند. در واقع، میلیاردها دالر باقی‌مانده مبلغی است که ترکمنستان باید برای تحقق پروژه تاپی سرمایه‌گذاری کند، که این موضوع شک و تردیدهایی را در مورد توانایی آن برای تخصیص این مقدار بودجه بزرگ به وجود می‌آورد (9). منبع و مقدار کلی بودجه تخصیص یافته برای تطبیق این پروژه در خاک افغانستان هنوز مشخص نیست ولی به گفته سخنگوی امارت اسلامی افغانستان ترکمنستان آماده شده تا منابع مالی مورد ضرورت تطبیق فاز اول این پروژه که از مرز ترکمنستان تا هرات است و هزینه آن بالغ بر 150 میلیون دالر تخمین زده میشود را بگونه قرض به افغانستان پرداخت نماید و در آینده آنرا از عاید ترانزیتی افغانستان کسر نماید (10). برعلاوه، وجود زیرساخت‌های ناکافی برای حمل و نقل، گدام‌ها، و پشتیبانی از پروژه می‌تواند به تأخیر در اجرا و افزایش هزینه‌ها منجر شود. مشکلات در تأمین مواد و تجهیزات مورد نیاز نیز می‌تواند به این چالش‌ها بیفزاید.

نتیجه‌گیری

پروژه تاپی یک پروژه منطقی مهم بوده که مفسوره عملی ساختن آن به نیمه اول دهه نود میلادی بر میگردد. این پروژه مزیت‌های زیادی برای کشورهای ذیدخل داشته و به توسعه تجارت و ترانزیت در منطقه می‌انجامد. طوریکه به ترکمنستان کمک میکند تا منابع عایداتی خود را بیشتر و متنوع‌تر ساخته و از زیر سلطه چین و روسیه اندکی بیرون شود. افغانستان مبالغ زیادی از مدرک حق ترانزیت بدست آورده و برعلاوه بهبود زیرساخت‌ها و ایجاد هزاران شغل، مقادیر زیاد گاز مورد ضرورت خود را از این مجرا بدست خواهد آورد که همه و همه به توسعه اقتصادی افغانستان کمک خواهد کرد. کشورهای هند و پاکستان هم برای چندین دهه از دسترسی به منابع وافر گاز آسیای میانه سود خواهند برد. با این وجود، مشکلات عدیده ای فراروی تکمیل و استفاده از این پروژه بوده که مهمترین آن در بخش سیاسی عدم به رسمیت شناخته شدن امارت اسلامی، اختلافات سیاسی میان هند و پاکستان و تغییرات متعدد در استراتژی‌های مرتبط به انرژی هند میباشد. در بخش امنیتی، تهدیدات بالقوه کشورها و گروه‌های مخالف که تکمیل و تطبیق پروژه به هر نحو منافع آنها را ضربه میزند از جمله چالش‌های مهم میباشد. در بخش اقتصادی و لجستیکی، نبود منابع مشخص تمویلی و نبود زیرساخت‌های مناسب از مهمترین چالش‌ها فراروی تطبیق و تکمیلی این پروژه میباشد. از همینرو برای تطبیق موفقانه و راه‌اندازی عملی این پروژه پیشنهاداتی در اخیر ارائه گردیده است.

پیشنهادات

1. گسترش روابط سیاسی و اقتصادی افغانستان با کشور های منطقه و جهان و قناعت دادن ایشان برای به رسمیت شناختن امارت اسلامی گام مهمی برای اطمینان از موفقیت این پروژه و سایر پروژه های مشابه برای طرف های ذیدخل داخلی و خارجی میباشد. روابط دیپلماتیک پایدار و موجودیت کانال های دیپلماتیک مسئولین را قادر میسازد تا به تحولات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی که میتواند بالای پروژه تاثیر منفی بگذارد، به سرعت واکنش نشان داده و راه حل های معقول جستجو کنند. به رسمیت شناختن حکومت میتواند در جلب سرمایهگذاری داخلی و خارجی نیز نقش مهمی ایفا کند. اهمیت این موضوع وقتی بیشتر میشود که افغانستان قادر نیست چنین پروژه های بزرگ را از منابع داخلی تمویل کند.
2. با وجود موجودیت بخشی برای پی گیری کارهای پروژه تاپی در چوکات وزارت صنعت و تجارت، به منظور اطمینان هر چه بیشتر از تطبیق موفقیت آمیز پروژه، باید یک کمیته با صلاحیت بین الوزارتی متشکل از وزرای وزارت های ذیدخل، تحت رهبری معاونیت اقتصادی ریاست الوزرا تشکیل و بصورت مستمر از پیشرفت کار پروژه نظارت کرده و در صورت موجودیت مشکلات آنرا بزودترین فرصت حل و فصل نماید.
3. بدون اینکه نیروی اضافی جذب و هزینه بیشتر به حکومت تحمیل گردد، همانطور که وعده داده شده امارت اسلامی پیش از اینکه حادثه امنیتی رخ دهد و کار پروژه برای مدتی مختل شود، باید که از ظرفیت های موجود نیروهای امنیتی، یک اداره امنیتی خاص بخاطر تامین امنیت پروژه تاپی تشکیل و بعد از فراگیری آموزش های خاص آنها را مأمور تامین امنیت این پروژه بگرداند.
4. بمنظور جلوگیری از اخلال در پیشرفت کار پروژه، کمیته که قبلاً از آن یاد شد، باید که گزینه های را بخاطر تمویل فاز های بعد آماده کرده و بمنظور تأییدی به ریاست الوزرا و رهبری امارت اسلامی پیشکش کنند. این گزینه های تمویلی میتوانند ترکیبی از منابع دولتی و خصوصی باشند. حکومت میتواند با نشر صکوک 5 تا 10 ساله و یا بیشتر، مبالغ مورد ضرورت را از منابع دولتی و خصوصی در بدل مفاد معقول جمع آوری کند. ثبات امنیتی، سیاسی و اقتصادی و سایر ضمانت از جمله پیش شرط های نشر اوراق صکوک بوده در صورتیکه حکومت به سرمایهگذاران در مورد اطمینان داده و سرمایهگذاران آنرا ببینند و در مورد اطمینان حاصل کنند، میتواند در تمویل و تطبیق پروژه تاپی و سایر پروژه های ملی نقش مهم و حیاتی باز کند.
5. بمنظور حصول مفاد حد اعظمی از این پروژه و سایر پروژه های ملی، باید که در تطبیق پروژه های جانبی (در قسمت این پروژه خط آهن، انتقال برق و کیبل فایبر نوری) آن نیز توجه جدی شده همه و همه شامل استراتیژی های انکشاف سکتوری و استراتیژی کلی انکشاف افغانستان شود.

منابع

1. <https://tolonews.com/fa/afghanistan/%D9%85%D8%B9%D9%84%D9%88%D9%85%D8%A7%D8%AA-%D8%B9%D9%85%D9%88%D9%85%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%D8%A8%D8%A7%D8%B1%D9%87-%D9%BE%D8%B1%D9%88%DA%98%D9%87-%D8%AA%D8%A7%D9%BE%DB%8C>
2. <https://www.adb.org/sites/default/files/project-documents/44463/44463-013-tcr-en.pdf>
3. <https://thediomat.com/2022/04/indias-plan-to-realize-tapi>
4. <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/5d1783db09a0e09d15bbcea8ef0cec0b-0500052021/related/mpo-afg.pdf>
5. <https://drive.google.com/file/d/1DkLmrhBWlj7qjC6MeyFdJfkCoBxpNejI/view?pli=1>
6. <https://www.adb.org/sites/default/files/project-documents/44463/44463-013-tcr-en.pdf>
7. <https://dpmea.gov.af/dr/%D8%A7%D8%B9%D9%84%D8%A7%D9%85%DB%8C%DB%80-%D9%85%D8%B9%D8%A7%D9%88%D9%86%DB%8C%D8%AA-%D8%A7%D9%82%D8%AA%D8%B5%D8%A7%D8%AF%DB%8C-%D8%A8%D9%87-%D8%A7%D8%B1%D8%AA%D8%A8%D8%A7%D8%B7-%D8%A7%D8%B7%D9%85%DB%8C%D9%86%D8%A7%D9%86-%D9%85%D8%B3%D8%A3%D9%84%D9%87-%D8%A7%D9%85%D9%86%DB%8C%D8%AA%DB%8C-%D9%BE%D8%B1%D9%88%DA%98%D9%87-%D8%AA%D8%A7%D9%BE%DB%8C-%D9%88-%D8%B3%D8%A7%DB%8C%D8%B1-%D9%BE%D8%B1%D9%88%DA%98%D9%87-%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D9%85%D9%84%DB%8C>
8. <https://www.bbc.com/persian/afghanistan-43138821>

9. <https://www.eurasian-research.org/publication/prospects-and-challenges-in-realizing-the-tapi-project>
10. https://youtu.be/hEpkgko8m8k?si=lZ2_6vaJAos647Xu/
11. <https://www.bbc.com/persian/afghanistan-43014915>

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی یک نهاد مطالعاتی غیردولتی و غیرانتفاعی می باشد که در سال ۱۳۸۸ خورشیدی در شهر کابل بنیان نهاده شده است. این مرکز از طریق پژوهش های دقیق و بی طرفانه خویش به منظور ارزیابی و غنامندی پالیسی ها در افغانستان و منطقه فعالیت می کند.

ارتباط با ما:

ایمیل: csrskabul@gmail.com info@csrskabul.com

وب سایت: www.csrskabul.net - www.csrskabul.com

 : +93780618000

تماس: +۹۳۷۸۰۶۱۸۰۰۰

www.csrskabul.com

info@csrskabul.com